

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	OT	4	2

Professor de contacte

Nom: Josu de Miguel Barcena

Correu electrònic: JesusMaria.DeMiguel@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

L'assignatura de Drets Fonamentals no requereix d'uns requisits previs, però es recomanable haver superat les assignatures d'Organització Constitucional de l'Estat, Dret Constitucional I (realitzades a primer curs) i, en particular, Dret Constitucional II (realitzada a segon curs) corresponents al Grau de Dret. Aquesta assignatura també s'ofereix a estudiants de Programes de Mobilitat internacional, així com a estudiants d'altres Graus de Ciències Socials afins.

Objectius

Drets Fonamentals és una assignatura optativa que s'imparteix en sessions de tres hores cada sessió durant el segon semestre. Aquesta assignatura pretén aprofundir en els coneixements sobre drets fonamentals específicament a través de l'estudi d'una selecció de temes i qüestions actuals en aquesta matèria.

En un món globalitzat i europeïtzat, els drets fonamentals reconeguts a les Constitucions i a escala supranacional han d'encarar al segle XXI nous conflictes i donar resposta a realitats noves, com ara l'impacte dels avanços científics, els problemes de la multiculturalitat, l'irrupció de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació (TICs i especialment Internet), la incidència de la crisi econòmica i financera global i l'aparició d'un catàleg obert permanentment de situacions i problemes socials, culturals i també jurídics que precisen encarar-se des dels drets fonamentals.

En aquest món globalitzat i europeïtzat, amb un nou context científic, tecnològic, econòmic, però també amb noves realitats socials i culturals, aquesta assignatura pretén un important grau d'internacionalització en els seus continguts (selecció de temes) i en el seu desenvolupament (a més de l'anàlisi de la jurisprudència del Tribunal Constitucional espanyol, s'examinarà jurisprudència d'altres jurisdiccions equiparables del Dret Comparat, i de l'àmbit europeu i internacional, així com documentació d'interès nacional i supranacional).

Els objectius principals de l'assignatura són que l'estudiant assoleixi:

- Una formació especialitzada sobre Drets Fonamentals.
- L'estudi a través de casos i la resposta jurídica a temes d'actualitat i/o emergents amb acreditada projecció futura.
- Els fonaments jurídics i una bona utilització de jurisprudència, fonts i documentació diverses d'àmbit nacional, internacional i supranacional.
- Una actitud crítica, reflexiva i conscient dels nous problemes i reptes dels drets fonamentals.

Competències

- Defensar i promoure els valors essencials de l'estat social i democràtic de dret.
- Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
- Demostrar que es té una consciència crítica en l'anàlisi de l'ordenament jurídic i el desenvolupament de la dialèctica jurídica.
- Gestionar informació de manera eficient: poder assimilar un volum de dades considerable en un tems limitat.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Identificar els conflictes d'interessos subjacents en litigis i casos reals.
- Integrar la importància del dret com a sistema regulador de les relacions socials.
- Poder realitzar una aproximació a un problema jurídic utilitzant els mitjans d'investigació pertinents (fonts doctrinals, bases de dades legislatives, pàgines web d'institucions).
- Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
- Utilitzar els principis i els valors constitucionals com a eina de treball en la interpretació de l'ordenament jurídic.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar el contingut de les normes jurídiques, des del prisma constitucional.
2. Analitzar i valorar juridicoconstitucionalment diferents problemes actuals de la societat.
3. Comprendre els riscos per als drets que es poden originar a causa de les noves tecnologies.
4. Comprendre la necessitat de dotar d'eficàcia els drets fonamentals, ja que no n'hi ha prou amb la mera declaració d'aquests drets.
5. Comprendre la necessitat pròpia de qualsevol societat de dotar-se d'una determinada organització política que garanteixi una mínima convivència.
6. Comprendre la vinculació, tant dels poders públics com de les persones, amb els valors, els principis i els drets constitucionals, i assumir-ne la projecció sobre tot l'ordenament.
7. Comprendre que els diferents problemes actuals de la societat s'han de tractar des de la tolerància i el respecte de la diversitat, els drets fonamentals i el lliure desenvolupament de la personalitat, propis d'un estat social i democràtic de dret.
8. Conèixer diferents fórmules i camins vàlids constitucionalment per trobar sortides als diferents problemes actuals de la societat.
9. Conèixer el caràcter normatiu, objectiu i institucional dels drets, els seus elements configuradors, els límits dels drets i la seva possible suspensió, així com els mecanismes de defensa i garantia dels drets.
10. Conèixer la funció desenvolupada per la Constitució com a marc de convivència democràtic i base i fonament de l'ordenament jurídic.
11. Conèixer la funció legitimadora dels drets fonamentals en l'ordenament, en tota societat democràtica, i saber que el reconeixement, la garantia i l'eficàcia dels drets fonamentals constitueixen l'element material del sistema democràtic.
12. Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
13. Definir els diferents mecanismes de defensa i garantia dels drets.
14. Demostrar que es coneixen els continguts bàsics de la matèria.
15. Establir els casos en els quals pot ser procedent la suspensió dels drets, sia en supòsits excepcionals com en els de suspensió individual de drets.
16. Establir que els problemes socials actuals no tenen una única solució possible vàlida, sinó que democràticament i constitucionalment poden tenir diferents solucions vàlides.
17. Gestionar informació de manera eficient: poder assimilar un volum de dades considerable en un tems limitat.
18. Identificar els diferents mecanismes processals de protecció i garantia dels drets.
19. Poder realitzar una aproximació a un problema jurídic utilitzant els mitjans d'investigació pertinents (fonts doctrinals, bases de dades legislatives, pàgines web d'institucions).
20. Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
21. Saber que els drets no són il·limitats i, per tant, conèixer les fonts legítimes i constitucionals de límits dels drets.
22. Tenir, en qualsevol anàlisi que es faci, una visió integradora de la complexitat jurídica normativa, que inclogui una perspectiva conjunta i sistemàtica de les normes autonòmiques, estatals i europees.

23. Valorar la diversitat i la pluralitat de la societat.

Continguts

PROGRAMA DE DRETS FONAMENTALS

Tema 1: Els drets fonamentals al segle XXI

1. Evolució històrica i perspectiva comparada. Els elements configuradors dels drets
2. Els drets fonamentals a la Constitució Espanyola, al Dret de la Unió Europea i en altres sistemes de protecció de drets
3. Globalització i justícia global. Drets, valors i garanties
4. Reptes dels drets fonamentals al constitucionalisme del segle XXI: els drets en situacions de conflicte

Tema 2: Drets fonamentals en el constitucionalisme multinivell

1. La protecció en el Consell d'Europa. El Tribunal Europeu de Drets Humans
2. La protecció a la Unió Europea: El Tribunal de Justícia i altres òrgans de protecció
3. La protecció internacional: El Tribunal Penal Internacional i altres tribunals de protecció dins l'àmbit de Nacions Unides
4. La sujecció del dret espanyol a l'àmbit jurídic internacional i europeu

Tema 3: Igualtat i no discriminació en el multinivell jurídic global

1. Igualtat de gènere en un món global
2. Configuració genèrica i manifestacions específiques de la igualtat i la no discriminació.
3. La protecció de les minories
4. La protecció de les persones en situació de vulnerabilitat

Tema 4: La societat de la informació en el multinivell jurídic

1. Llibertat d'expressió e informació. Manifestacions generals i específiques
2. Protecció de dades: dret a l'oblit a Internet, videovigilància, dades biomètriques i cloud computing
3. Secret de les comunicacions i secrets oficials
4. Noves tecnologies a l'àmbit laboral

Tema 5: La tutela efectiva multinivell dels drets i llibertats

1. Elements configuradors generals i específics
2. Accés a la justícia
3. Garanties processals del procés equitatiu
4. Interrelacions jurisdiccionals multinivell

Metodologia

El procés d'aprenentatge es centra en el treball de l'estudiant, essent la missió del professorat ajudar-lo en aquesta tasca subministrant-li informació i indicant-li les fonts on es pot aconseguir.

L'assignatura es desenvolupa a partir de les explicacions a classe, el treball (oral i escrit) dels estudiants i la discussió dels temes.

El curs tindrà una perspectiva eminentment casuística i abastarà l'anàlisi de la jurisprudència del Tribunal Constitucional espanyol, d'altres jurisdiccions equiparables del Dret Comparat, i de l'àmbit internacional i europeu, així com documentació d'interès. El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'estudiant es fonamenta en les següents activitats:

1. Activitats dirigides

- Classes magistrals
- Discussió sobre casos pràctics

2. Activitats supervisades:

- Treball escrit sobre una qüestió monogràfica de l'assignatura
- Tutories: activitats presencials individuals o en grup orientades al desenvolupament dels coneixements i resolució de problemes d'aprenentatge

3. Activitats autonòmes:

- Estudi, Cerca de bibliografia, jurisprudència i documentació. Lectura, anàlisi i síntesi de textos
- Redacció del treball escrit.
- Localització de fonts d'informació jurídica.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23
Discussió sobre casos pràctics	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23
Tipus: Supervisades			
Preparació d'un treball escrit sobre una qüestió monogràfica de l'assignatura	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23
Tutories: activitats presencials individuals o en grup orientades al desenvolupament dels coneixements i resolució de problemes d'aprenentatge	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23
Tipus: Autonòmes			
Redacció del treball escrit.	12	0,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23
Estudi. Cerca de bibliografia, jurisprudència i documentació. Lectura, anàlisi i síntesi de textos	70	2,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23

Avaluació

El sistema d'avaluació es basa en els següents ítems:

- Prova final de conjunt tenint en compte els coneixements i habilitats adquirits al llarg de l'assignatura(70%)

- Realització d'un treball escrit sobre un tema acordat amb el professorat (20%)
- Participació activa de l'estudiant i qualitat de les intervencions dels alumnes en els debats (10%)

Hi ha possibilitat de re-avaluació per aquells que no aprovin l'assignatura. Cal un mínim de 4 en la prova de conjunt per poder-la re-avaluar.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació activa de l'estudiant i qualitat de les intervencions dels alumnes en els debats	10%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23
Prova final de conjunt	70%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23
Realització d'un treball escrit	20%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23

Bibliografia

Manuale de Dret Constitucional: vegeu la part relativa a Drets Fonamentals

CASSESE, S. El Derecho global: Justicia y democracia más allá del Estado. Ed. Derecho Global, Sevilla, 2010.

FREIXES, T. "La Constitución y el sistema de derechos fundamentales y libertades públicas". En E. Alvarez (Coord.) Administraciones Públicas y constitución. Copnmemoración del XX aniversario de la Constitución. Instituto Nacional de Administración Pública, Madrid, 1998.

Constitución y derechos fundamentales. Promociones y Publicaciones Univesitarias, Barcelona, 1992.

Maletín de Recursos Género y Ciencia. Con M.Sales, M.A. Gensana, F. Zapata e I. Sánchez de Madariaga. UAB - Ed. Experimenta, Madrid 2013.

GAVARA, J.C., DE MIGUEL, J. Y RAGONE, S. El control de los cibermedios. Bosch, Barcelona, 2014.

GOMEZ, Y. Constitucionalismo multinivel: Derechos fundamentales. Sanz y Torres, 2011.

REMOTTI, J.C. La Corte Interamericana de Derechos Humanos. Instituto Europeo de Derecho, Barcelona 2003.

Bibliografia específica

Es proporcionarà durant el curs.